

راهنمای جامع کاربردی
اعتبارات اسنادی
و
روش های پرداخت بازرگانی بین الملل

کتاب مرجع مدیریت و حقوق بازرگانی بین الملل، متخصصان امور بانکی و
اعتبارات اسنادی اتان بازرگانی بین الملل

ترجمه و تألیف:

ابوذر تجاره

مشاور و مدرس امور ارزی و تجارت بین الملل

- سرشناسه : سره، ابوذر، ۳۵۸ -
- عنوان و نام پدیدآور : راهمندی حسن کاربردی اعتبارات اسنادی و روش‌های پرداخت بین‌الملل / ابوذر تجاره.
- مشخصات نشر : تهران: انتشارات باهنر، ۱۳۸۵.
- مشخصات ظاهری : ۴۴۸ ص. مصور، جدول، شمرد.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۷۶-۸۵-۸
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه.
- عنوان دیگر : کتاب مرجع آزمون متخصصان اعتبارات اسنادی / اتاق بازرگانی بین‌المللی.
- موضوع : Documentary credit اعتبار اسنادی
- موضوع : Letters of credit اعتبارنامه‌ها
- موضوع : International trade بازرگانی بین‌المللی
- رده بندی کنگره : HG ۳۷۴۶ / ت ۳ ر ۲ ۱۳۹۵
- رده بندی دیویی : ۳۳۲/۷
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۲۷۲۰۳

انتشارات بامن

راهنمای جامع کاربردی اعتبارات اسنادی
و روش‌های پرداخت بازرگانی بین‌الملل

مرکز پخش: ۰۹۱۰۵۹۴۰۰۴۲

www.BaMan_Publishers.com

BaManBook@gmail.com

Telegram: t.me/ BaMan_Publishers

@BaMan_Publishers

Tel: (+98) 214403015

Fax: (+98) 214403000

اېښودنه

وېر استاز: سرچشمه ساینس

ناشر: انتشارات بامن

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: نخست

سال چاپ: ۱۳۹۶

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-7776-85-8

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است. هرگونه چاپ، تکثیر یا باز نشر این اثر بدون مجوز مؤلف و ناشر، به هر شکل، اعم از افست، فتوکپی و انواع دیگر چاپ، بر روی هر حامل داده‌ای اعم از کاغذ، سی‌دی یا وسیله مشابه به صورت متن کامل یا خلاصه شده، تحت هر نام اعم از کتاب، جزوه یا وسیله کمک آموزشی در فضای واقعی یا مجازی و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

فهرست

پیشگفتار.....	۱۸
---------------	----

فصل اول: بررسی‌های پرداخت بین‌الملل

انواع روش‌های پرداخت.....	۲۳
روش‌های پرداخت جدید.....	۳۷
نقش بانک‌ها.....	۴۷
سوئیفت.....	۴۷

فصل دوم: بروات وصولی

تعریف و ماهیت حقوقی برات.....	۵۰
الف) نظریه‌ی تبدیل تعهد.....	۵۲
ب) نظریه‌ی انتقال طلب.....	۵۲
ج) نظریه‌ی اعطای نمایندگی.....	۵۲
د) نظریه‌ی عقد وکالت.....	۵۳
ه) نظریه‌ی عقد حواله.....	۵۳
نقش اقتصادی برات.....	۵۴
الف) برات، وسیله‌ی پرداخت مدت‌دار.....	۵۴

۵۴	 (ب) برات وسیله‌ی تأمین اعتبار
۵۵	 تعهدات برات
۵۵	 الف) تعهد اصلی
۵۵	 (ب) تعهد برواتی
۵۶	 شرایط صدور برات
۵۶	 انواع برات
۶۰	 قبولی و تکمیل برات
۶۱	 آثار نکر برات
۶۵	 مزایای روش وصولی اسنادی
۶۵	 ویژگی‌های روش وصولی اسنادی
۶۶	 طرف‌های درگیر در عملیات وصولی اسنادی
۶۷	 انواع وصولی اسنادی
۷۰	 مراحل اجرایی واردات کالا از طریق بروات اسنادی در جمهوری اسلامی ایران
۷۱	 نمونه‌ای از پرداخت به شیوه وصولی اسنادی
۷۴	 مواردی که فروشنده بایستی برای تهیه اسناد و دستور وصول در نظر بگیرد
۷۵	 هزینه و مخارج
۷۶	 فهرست کنترل برای صدور دستور وصول
۷۷	 فهرست کنترل برای تهیه اسناد

فصل سوم: مفاهیم اعتبارات اسنادی

۷۹	 پیشینه تاریخی
۸۰	 اشکال اولیه
۸۱	 اعتبارات اسنادی خریداران
۸۲	 اعتبارات اسنادی امروزی
۸۳	 مقررات متحدالشکل اعتبار اسنادی UCP600

۸۴	پوشش اعتبار اسنادی URR725
۸۵	ارکان مفاد مورد اشاره در URR725
۸۶	شرایط اعمال URR725
۸۶	مفهوم اعتبارات اسنادی
۹۱	استقلال اعتبار اسنادی (اصل استقلال)
۹۱	مزایای اعتبارات اسنادی
۹۴	معایب اعتبارات اسنادی
۱۰۰	ارکان اعتبار اسنادی
۱۰۶	گروه‌های درگیر در اعتبار اسنادی
۱۰۸	نحوه شکل‌گیری اعتبارات اسنادی
۱۱۱	وظایف و مسئولیت‌ها
۱۱۳	شرایط عمومی قرارداد گشایش اعتبار اسنادی
۱۱۴	رویه بانک‌های ایران برای گشایش اعتبار اسنادی

فصل چهارم: انواع اعتبارات اسنادی

۱۱۹	مقدمه
۱۱۹	اعتبارات اسنادی تجاری
۱۲۰	اعتبارات اسنادی تضمینی
۱۲۱	انواع اعتبارات اسنادی
۱۲۱	۱) اعتبارات اسنادی از نظر خریدار و فروشنده
۱۲۲	۲) اعتبارات اسنادی فعال و غیرفعال
۱۲۲	۳) اعتبارات اسنادی بر اساس میزان اطمینان (حدود اختیارات خریدار و فروشنده)
۱۳۲	گشایش و تأیید اعتبار
۱۳۳	استفاده از اعتبار
۱۴۱	۴) اعتبارات اسنادی از لحاظ قابلیت انتقال از ذینفع به شخص ثالث

- انتقال اعتبار ۱۴۵
- اعتبار انتقال یافته ۱۵۰
- روش انتقال ۱۵۰
- هزینه‌ها ۱۵۵
- ۵) اعتبارات اسنادی از لحاظ قابلیت تقسیم ۱۵۵
- اعتبار اسنادی قابل تقسیم (Divisible L/C) ۱۵۶
- اعتبار اسنادی غیرقابل تقسیم (NON-Divisible L/C) ۱۵۶
- ۶) اعتبارات اسنادی از لحاظ امکان تجدید اعتبار ۱۵۶
- اعتبار اسنادی معمولی (Normal L/C) ۱۵۶
- اعتبار اسنادی گردان (Revolving L/C) ۱۵۷
- اعتبار اسنادی گردش اقساطی ۱۵۸
- ۷) انواع اعتبارات اسنادی بر اساس روش پرداخت ۱۵۹
- اعتبار اسنادی مدت‌دار، پرداخت فوق ۱۶۱
- فرق اعتبار اسنادی یو‌ا‌س با اسناد وصولی ۱۶۳
- فاینانس (Finance) ۱۶۴
- یو‌ا‌نس داخلی (ریفاینانس) یا اعتبار اسنادی کوتاه مدت (Refinance) ۱۶۴
- ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات اعتباری خارجی ریفاینانس در ایران ۱۶۵
- نرخ سود تسهیلات ۱۶۵
- روش پرداخت ۱۶۶
- تفاوت بین تسهیلات فاینانس و ریفاینانس ۱۶۶
- ۸) اعتبار اسنادی اتکایی یا متقابل (Back To Back L/C) ۱۶۶
- حقوق و وظایف بانک ۱۶۸
- استفاده از اعتبار پس از تحویل ۱۶۹
- گشایش یک اعتبار بر اساس اعتبار اتکائی ۱۶۹
- هزینه‌ها ۱۶۹

۱۷۰	 واگذاری عواید حاصل از اعتبار
۱۷۰	 نکات کلی
۱۷۱	 اجرای عمل واگذاری
۱۷۲	 مراحل انجام کار در اعتبار اسنادی اتکایی
۱۷۳	 (۹) اعتبار اسنادی با پیش پرداخت یا ماده قرمز (Red Clause L/C)
۱۷۴	 (۱۰) اعتبار اسنادی ترانزیت (Transit L/C)
۱۷۵	 اعتبارات اسنادی در معاملات ترانزیت
۱۷۵	 موقعیت واسطه
۱۷۵	 موقعیت پیمانکار
۱۷۷	 (۱۱) اعتبار اسنادی ذخیره ای "STANDBY L/C"
۱۸۰	 کاربردهای اعتبارات اسنادی ضمانتی
۱۸۱	 نحوه گشایش یا صدور اعتبارات اسنادی ضمانتی توسط بانک
۱۸۲	 مقایسه بین SLC با LC و LC و (Letter of Guarantee)
۱۸۲	 مقایسه بین SLC و LC
۱۸۳	 مقایسه SLC با LG
۱۸۸	 (۱۲) اعتبار اسنادی داخلی - ارزی
۱۸۸	 اعتبارات اسنادی داخلی - ریالی
۱۸۹	 انواع اعتبار اسنادی داخلی - ریال
۱۸۹	 اعتبار اسنادی داخلی دیداری
۱۹۰	 اعتبار اسنادی داخلی مدت دار
۱۹۰	 شرایط و مشخصات قرارداد اولیه یا پیش فاکتور
۱۹۱	 روش اجرایی دستورالعمل فروش اعتباری محصولات شرکت پتروشیمی امیرکبیر
۲۰۹	 (BRATER) معاملات تهاتری
۲۰۹	 (COMPENSATION) معاملات جبرانی
۲۱۰	 (FULL COMPENSATION) معاملات جبرانی تام

- ۲۱۰ معاملات جبرانی غیر تام (PARTIAL COMPENSATION)
- ۲۱۰ خرید متقابل (COUNTER PURCHASE)
- ۲۱۰ معاملات جبرانی سه جانبه (MERCHANDISE SWITCH)
- ۲۱۳ تنزیل یا خرید دین (Discounting)
- ۲۱۴ تنزیل اسناد اعتبارات و بروات صادراتی در ایران
- ۲۱۵ شرایط عمومی
- ۲۱۵ شرایط اختصاصی
- ۲۱۶ مراسم اجرا
- ۲۱۷ دستورالعمل اجرایی تنزیل اسناد و اوراق تجاری (خرید دین)
- ۲۲۰ نرخ تنزیل

فصل پنجم: اصول حاکم بر اعتبارات اسنادی

- ۲۳۷ فرمالیسم (اصالت شکل و ظاهر)
- ۲۳۸ مالکیت محل
- ۲۳۹ حسن نیت
- ۲۴۰ اتحاد شکلی بین‌المللی
- ۲۴۱ اصل تدقیق و تبعیت از شروط اعتبارنامه
- ۲۴۲ ویژگی تفکیک روابط موجد از روابط سندی
- ۲۴۲ اوصاف تجاری
- ۲۴۳ الف: ویژگی استقلال
- ۲۴۴ ب: خاصیت مبادله‌ای
- ۲۴۵ ج: وصف تجردی
- ۲۴۶ د: خاصیت تضامنی
- ۲۴۷ ه: تنجیزی بودن
- ۲۴۷ ی: وصف مصونیت، عدم ورود ایرادات و استثنائات

۲۴۹	جنبه موضوعیت داشتن و قائم به خود بودن
۲۵۱	وحدت حقوقی و اتحاد شکلی و ماهوی موازین اعتبارات اسنادی

فصل ششم: اسناد در عملیات اعتبارات اسنادی ۲۵۳

۲۵۳	الف- اسناد بازرگانی (COMMERCIAL DOCUMENTS)
۲۵۴	۱- پیش فاکتور، یا پروفرما PROFORMA INVOICE
۲۵۵	۲- صورت حساب یا سیاهه تجاری COMMERCIAL INVOICE
۲۵۶	۳- سیاهه گواهی شده CERTIFIED INVOICE
۲۵۷	۴- صورت حساب آید شده LEGALISED INVOICE
۲۵۷	۵- سیاهه یا صورت حساب کد بولی COSULAR INVOICE
۲۵۸	۶- گواهی مبدأ CERTIFICATE OF ORIGIN
۲۵۹	۸- گواهی وزن WEIGHT CERTIFICATE
۲۵۹	۹- گواهی (کیفیت و بازرسی) کارخانه یا سازنده (فروشنده)
۲۶۰	۱۰- گواهی بازرسی کالا توسط شخص ثالث
۲۶۰	۱۱- گواهی تجزیه سازنده کالا
۲۶۱	۱۲- گواهی لیست سیاه BLACK- LIST CERTIFICATE
۲۶۱	۱۳- گواهی بهداشت و سلامت دام
۲۶۱	۱۴- گواهی ضد عفونی FUMIGATION CERTIFICATE
۲۶۲	ب- اسناد حمل TRANSPORT DOCUMENT
۲۶۲	مفاهیم کلی بارنامه
۲۶۳	۱- بارنامه دریائی (OCEAN B/L)
۲۶۷	بارنامه مقید (DIRTY B/L)
۲۶۸	بارنامه شخص ثالث (THIRD PARTY BILL OF LADING)
۲۶۹	بارنامه چارتر یا درپست (CHRTER PARTY B/L)

- ۲۷۱ بارنامه قابل انتقال و معامله (Negotiable B/L)
- ۲۷۱ بارنامه غیرقابل معامله (NONNEGOTIABLE SEA- WAY B/L)
- ۲۷۱ بارنامه آن بورد (ON BOARD)
- ۲۷۱ بارنامه آن دک (ON DECK)
- ۲۷۲ بارنامه پشت سفید یا ملخص (SHORT FORM B/L)
- ۲۷۲ بارنامه سراسری (THROUGH BILL OF LADING)
- ۲۷۲ بارنامه بیات (STALE B/L)
- ۲۷۳ بارنامه گروهی (GROUPAGE B/L)
- ۲۷۳ بارنامه خط سیر یا لاینر (LINER B/L)
- ۲۷۴ بارنامه کاننیدر (CONTAINER BILL OF LADING)
- ۲۷۴ رسید افسر کشتی - بارنامه دریت (MATE'S RECEIPT)
- ۲۷۴ کالا آماده حمل (RECEIVED FOR SHIPMENT)
- ۲۷۵ بارنامه هوایی (AIR WAY BIL)
- ۲۷۸ ۳- راه نامه (بارنامه) کامیون یا CMR
- ۲۷۹ مقررات و کنوانسیون های ناظر بر حمل و نقل جاده ای
- ۲۸۰ ۴- راه نامه (بارنامه) راه آهن RAILWAY BILL
- ۲۸۲ ۵- رسید یا گواهی پستی ARCEL POST RECEIPT
- ۲۸۳ اسناد فیاتا FIATA DOCUMENTS
- ۲۸۸ بارنامه حمل مرکب فیاتا
- ۲۸۹ اسناد بیمه
- ۲۹۰ مغایرت ها در اسناد
- ۲۹۱ فهرست کنترل (CHECK LIST) برای بررسی اسناد

فصل هفتم: سوئیفت در اعتبارات اسنادی

- ۲۳۴ پیشینه

۳۳۵	انواع پیام‌های مالی سوئیفت
۳۳۷	بررسی انواع پیام‌های سوئیفت گروه Y (MT7xx)
۳۳۷	پیام گشایش (MT700)
۳۳۸	پیام مکمل گشایش (MT701)
۳۳۸	پیام پیش‌آگاهی (MT705)
۳۳۹	پیام اصلاحی (MT707)
۳۳۹	پیام گشایش با واسطه (MT710)
۳۳۹	پیام مکمل گشایش با واسطه (MT711)
۳۴۰	پیام انتقال اعتبار (MT 20)
۳۴۰	پیام مکمل انتقال اعتبار (MT 721)
۳۴۱	پیام تأیید اعلام وصول (MT730)
۳۴۱	پیام قبول اسناد مغایر (MT732)
۳۴۲	پیام عدم قبول اسناد مغایر (MT734)
۳۴۲	پیام پوشش اعتبار (MT740)
۳۴۳	پیام مطالبه وجه اعتبار توسط بانک معامله‌کننده از بانک پوشش‌دهنده (MT742)
۳۴۳	پیام اصلاحیه به بانک پوششی (MT747)
۳۴۴	پیام اعلام مغایرت توسط بانک معامله‌کننده (MT750)
۳۴۴	پیام پذیرش اسناد مغایرت‌دار توسط بانک گشایش‌کننده به بانک معامله (MT 52)
۳۴۵	پیام اعلام مطابقت اسناد توسط بانک معامله‌کننده (MT754)
۳۴۶	پیام اعلام پوشش یا پرداخت اعتبار اسنادی (MT756)
۳۴۶	پیام عمومی / متن آزاد (MT799)

فصل هشتم: ضمانت‌نامه‌ها

۳۸۲	تعریف ضمانت‌نامه
۳۸۴	تفاوت ضمانت‌نامه با نهادهای مشابه

۳۸۴	تفاوت ضمانت‌نامه بانکی با اعتبار اسنادی و اعتبارات اسنادی تضمینی
۳۸۵	تفاوت ضمانت‌نامه بانکی با وجه التزام
۳۸۵	تفاوت ضمانت‌نامه بانکی با اسناد تجاری
۳۸۶	ضمانت‌نامه ارزی
۳۸۶	انواع اصلی ضمانت‌نامه‌ها در معاملات بین‌المللی
۳۸۶	الف) انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی از نقطه نظر موضوعی
۳۸۹	ضمانت‌نامه حسن انجام کار/تعهدات
۳۹۱	ضمانت‌نامه پیش‌پرداخت
۳۹۲	ضمانت‌نامه‌ای تثبیت قیمت (BID BOND)
۳۹۲	ضمانت‌نامه‌ای امانتی و استرداد کسور وجه‌الضمان
۳۹۹	ضمانت‌نامه گمرکی (Customs guarantee)
۳۹۹	اعتبار ضمانتی
۴۰۰	ب) انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی در نظر نحوه صدور
۴۰۰	۱- ضمانت‌نامه‌های مستقیم (DIRECT GUARANTEES)
۴۰۰	۲- ضمانت‌نامه‌های غیرمستقیم (INDIRECT GUARANTEES)
۴۰۰	الف - ضمانت‌نامه‌های صادراتی
۴۰۱	ب - ضمانت‌نامه‌های وارداتی
۴۰۲	قانون حاکم بر ضمانت‌نامه‌ها
۴۰۲	مقررات موضوعه از طرف اتاق بازرگانی بین‌المللی پاریس
۴۰۲	روش‌های پرداخت مستقیم توسط خریدار
۴۰۲	۱- پرداخت نقدی همزمان با سفارش
۴۰۳	۲- پرداخت دیداری
۴۰۳	۳- پرداخت از طریق برات
۴۰۴	انتخاب ابزار تضمین

۴۰۵	مطالبه تحت ضمانت‌نامه بانکی
۴۱۲	ضمانت‌نامه‌ها در عملیات کنسرسیوم
۴۱۲	انواع دیگر ضمانت‌نامه‌ها
۴۱۳	هزینه‌ها
۴۱۵	تمدید ضمانت‌نامه
۴۱۵	جلوگیری از پرداخت وجه ضمانت‌نامه
۴۱۷	پرداخت وجه ضمانت‌نامه به ذینفع
۴۱۸	ابطال ضمانت‌نامه
۴۱۹	ماهیت حقوقی ضمانت‌نامه بانک
۴۱۹	نظریه ایقاع بودن
۴۱۹	نظریه قراردادی بودن
۴۲۳	اوصاف ضمانت‌نامه بانکی
۴۲۶	آثار ضمانت‌نامه بانکی
۴۲۷	آثار میان بانک و دستوردهنده
۴۲۸	آثار میان ذینفع و متعهد اصلی

فصل نهم: ماهیت حقوقی و منشأ اعتبارات اسنادی

۴۳۱	منابع حقوقی اعتبارات اسنادی
۴۳۲	عرف‌ها و رویه‌های متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP)
۴۳۶	قواعد متحدالشکل ضمانت‌نامه‌های قراردادی
۴۳۷	قواعد متحدالشکل ضمانت‌نامه‌های عندالمطالبه
۴۳۷	عرف‌ها و رویه‌های اعتبارنامه‌های تضمینی بین‌المللی (ISP98)
۴۴۳	منابع

پیشگفتار

فروش کالا و ارائه خدمات در حوزه تجارت بین‌الملل متضمن خطراتی است بیشتر و متنوع‌تر از سایر عملیات. برای معاملات در بازارهای داخلی پدید می‌آید. در مورد سفارش صادرات این خطر ممکن است در تمام مراحل از مرحله تهیه مواد خام تا ساخت و انبارکردن کام و نه تنها، حویل و پرداخت وجه آن ضمن مهلت مورد توافق، بروز کند. ارائه خدمات نیز شباهت زیادی دارد. لیکن به میزان کمتری دربر دارد. این کتاب به بحث خطرات واقعی که ممکن است حادث شود نمی‌پردازد، بلکه طرق حفظ منافع خریداران و فروشندگان را بیان می‌کند.

خطرات در معاملات خارجی، به این سبب اهمیت بیشتری می‌یابد که خریدار در موقعیتی نیست که بتواند اعتبار فروشنده را در کشور دیگر مانند فروشنده‌ای که در کشور خود اوست مورد بررسی قرار دهد و اقدام قانونی نیز در صورت عدم اجرای تعهدات به مراتب مشکل‌تر است. فروشنده یا صادرکننده نیز با مشکل مشابه مواجه است، چون او نه تنها متحمل خطرات مضاعف ناشی از حمل و نقل می‌شود، بلکه برای او احتمال از بین رفتن مبالغ قابل دریافت نیز وجود دارد. مضافاً، ضمن بررسی شرایط کشور خریدار یا واردکننده از قبیل مسائل مربوط به ارز، خطرات انتقال آن و نیز مسائل ناشی از اوضاع اجتماعی، سیاسی و نظامی ممکن است مشکلاتی پدید آید.

اعتبارات اسنادی یکی از روش‌های کاهش ریسک معاملات در قراردادهای بین‌الملل می‌باشد که ترتیباتی را ایجاد می‌کند که پرداخت‌ها در معاملات و تسویه

حساب‌های تجارت بین‌الملل تضمین شود. سیستم پرداخت در اعتبار اسنادی به‌گونه‌ای است که می‌تواند موازنه منافع فروشنده و خریدار را حفظ نماید. مطالب این مجموعه به نحوی تنظیم شده است که می‌تواند مورد استفاده دانشجویان در رشته‌های مدیریت بازرگانی، مدیریت اجرایی، بانکداری، حسابداری، اقتصاد و کلیه علاقمندان و فعالان حوزه بازرگانی بین‌الملل قرار گیرد. بدیهی است که این کتاب نیز همانند هر کتاب دیگری خالی از نقص نیست. از این‌رو از کلیه استادان و بزرگوارانی که در امر بازنگاری این مرز و بوم فعالیت دارند، درخواست می‌کنم به منظور اصلاح، رفع نواقص و افزودن غنای محتوایی، در صورت برخورد با هرگونه ضعف، حقیر را از طریق ایمیل tojaran@icik.ir از نظرات اصلاحی خود بهره‌مند سازند. امید است این کتاب بتواند نقشی را که خارجه برای آن پیش‌بینی کرده به نحو مناسب ایفا کند و جنبه علمی و کاربردی خود را تثبیت برساند.

ابوذر تجاره